

CALAIIX

Verbs

Vosaltres què feu en el temps lliure?

A mi m'agrada llegir, dibuixar, fer esport...

Jo preferisc connectar-me a Internet, navegar, escoltar música...

La definició de verb

El **verb** és l'element que expressa les accions, els processos, les modificacions, els estats o l'existència d'un subjecte. Pel que fa a la funció, actua com a **nucli del sintagma verbal**.

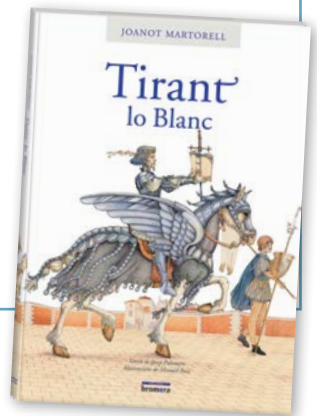
Quant a la morfologia, has de saber que el verb és un tipus de paraula molt variable. Té dos components:

- Una part fixa i invariable, anomenada arrel o **lexema** verbal, que expressa el significat.
- Una part variable, anomenada desinència o **morfema**, que indica la persona, el nombre, el temps, l'aspecte i el mode, és a dir, allò que diem informació gramatical.

Per exemple, del verb *cantarem*, *cant-* és el lexema i *-arem* és el morfema.

Els verbs es classifiquen en **tres conjugacions** atenent a la vocal que porta la terminació d'infinitiu:

- 1a conjugació: lexema + *ar* (*pujar, baixar, oblidar...*).
- 2a conjugació: lexema + *er* (*poder, saber...*) / lexema + *re* (*aprendre, atendre...*).
- 3a conjugació: lexema + *ir* (*dormir, decidir, eixir...*).

1. Revisa la concordança entre el subjecte i el predicat i escriu el verb com cal.

- Jo no hem anat mai a l'illa de Tabarca. → *Jo no he anat mai a l'illa de Tabarca.*
- Tu recicla els envasos de plàstic? →
- Manuel Boix han il·lustrat la novel·la *Tirant lo Blanc*. →
- Tu i jo agafaré el tren de les dotze. →
- Vosaltres ja té el carnet de conduir? →
- Molts turistes visita València per Falles. →
- Núria participareu en la volta a peu. →

2. Subratlla els verbs d'aquest acudit i copia'ls en la graella, amb el seu infinitiu, segons la conjugació a què pertanyen.

Dos amics parlaven de política i d'economia mentre prenien un café.

–Escolta, Xavier, tu que saps tant, explica'm què és això del capital i el treball.

–T'ho explicaré ben clar si em deixes cinquanta euros.

Vicent trau els diners de la cartera i li'ls dóna. Xavier li diu:

–Veus, açò és el capital.

–Molt bé... I el treball?

–El treball és el temps que hauràs d'invertir si vols recuperar els teus diners.

1a conjugació	2a conjugació	3a conjugació
<i>parlaven (parlar)</i>		

Els verbs incoatius tenen els infixos *-ix* o *-sc* en alguns temps i persones. Per exemple: *patisc, patixen...*

Fixa't que l'infinitiu dels verbs de la segona conjugació pot acabar en *-er* o en *-re*. A més, en la tercera, trobarem dos models diferents: el pur (*dormir*) i l'incoatiu (*conduir*). Per tant, de les tres conjugacions, resulten **cinc models**:

- Model de la 1a conjugació (*estimar*).
- Model de la 2a conjugació acabat en *-er* (*voler*).
- Model de la 2a conjugació acabat en *-re* (*aprendre*).
- Model de la 3a conjugació pur (*dormir*).
- Model de la 3a conjugació incoatiu (*insistir*).

Cada un dels models té unes formes determinades per a cada temps i persona.

- Els verbs **regulars** són els que presenten en tots els temps i en totes les persones el mateix lexema i les terminacions pròpies del model de conjugació a què pertanyen.
- Els verbs **irregulars** són aquells que presenten en alguns temps i persones formes diferents del seu lexema o dels morfemes propis de la seua conjugació.

Has de tenir en compte que alguns verbs són regulars, però en afegir els morfemes al lexema, es veuen afectats per **modificacions ortogràfiques**. Són els verbs amb lexemes acabats en *c, ç, g, gu, j* i *qu*.

3. Conjuga el present d'indicatiu d'aquests verbs. Tin en compte els canvis ortogràfics.

tocar	començar	mossegar	desaiguar	pujar
toque			desaigüe	
		mossegues		
toca				
				pugeu
	comencen			

Si necessites informació més completa sobre els verbs, pots consultar aquests llibres:

- *Els verbs valencians*, Edicions Bromera.
- *La flexió verbal*, Enric Valor, Edicions Tres i Quatre.

Els morfemes verbals

Els **morfemes verbals** són els següents:

- La persona.** El morfema de persona estableix la relació entre el verb i una de les persones gramaticals: *jo, tu, ell/ella* per al singular; *nosaltres, vosaltres, ells/elles* per al plural.
- El nombre.** El morfema de nombre indica si el subjecte és **singular o plural**. *Sílvia cantar-à. Sílvia i Jaume cantar-an.*
- El temps.** El morfema de temps indica el moment en què té lloc allò que expressa el verb:
 - **Present** (ara): *cantem*.
 - **Passat o pretèrit** (abans): *cantàvem*.
 - **Futur** (després): *cantarem*.

d) **L'aspecte.** El morfema d'aspecte indica que la idea expressada pel verb només s'ha iniciat (aspecte imperfectiu) o, al contrari, que ha tingut un principi i un final (aspecte perfectiu).

Aspecte	Mode indicatiu	Mode subjuntiu
Imperfectiu	Present: <i>cante</i> Imperfet: <i>cantava</i> Futur: <i>cantaré</i>	Present: <i>cante</i> Imperfet: <i>cantara</i>
Perfectiu	Passat: <i>cantí, vaig cantar</i> Perfet: <i>he cantat</i> Plusquamperfet: <i>havia cantat</i> Passat anterior: <i>haguí cantat</i> Futur perfet: <i>hauré cantat</i>	Perfet: <i>haja cantat</i> Plusquamperfet: <i>haguera cantat</i>

e) **El mode.** El morfema de mode indica la manera com s'efectua l'acció del verb.

- **Indicatiu.** Exposa un fet o una idea real: *Cantem l'himne.*
- **Subjuntiu.** Exposa un desig o una condició: *(Vol) que cantem l'himne.*
- **Imperatiu.** Ordena, prescriu, recomana: *Cantem l'himne!*

Els **temps simples** són els formats per un sol element (*cante, cantareu, cantí...*). Els **temps compostos** són els formats pel verb *haver* més el participi del verb que es conjuga (*has cantat*). També trobem **temps perifràstics**, formats pel verb *anar* més l'infinitiu del verb que es conjuga (*vas cantar*).

Com passa el temps!

4. Classifica els temps verbals en simples o compostos.

present, futur, passat perifràstic, imperatiu, passat simple, condicional, futur perfet, perfet, plusquamperfet, passat anterior perifràstic

Temps simples	
Temps compostos	

Les **formes no personals** del verb són l'**infinitiu**, el **gerundi** i el **participi**. No tenen els morfemes de persona, nombre i temps.

5. Completa la graella amb les formes no personals d'aquests verbs.

	1a conjugació	2a conjugació		3a conjugació	
Infinitiu simple	cantar	témer	batre	dormir	servir
Infinitiu compost		haver temut			haver servit
Gerundi simple	cantant		batent		
Gerundi compost	havent cantat	havent temut		havent dormit	
Participi			batut, batuda, batuts, batudes		

OBSERVACIÓ: Tots els gerundis acabats en *-guent* són vulgarismes: *podent*, i no **poguent*; *volent*, i no **volguent*; *sent*, i no **siguent*; *desapareixent*, i no **desapareguent*; *havent*, i no **haguent*; *corrent*, i no **coreguent*.

6. Completa la graella següent amb els morfemes verbals i el seu significat.

	Lexema + morfema	Persona	Nombre	Temps	Aspecte	Mode
pujaves	<i>puj-aves</i>	<i>segona</i>	<i>singular</i>	<i>imperfet</i>	<i>imperfectiu</i>	<i>indicatiu</i>
exigim						
baixaré						
repetireu						
pogueren						

A continuació, presentem el paradigma de les principals formes verbals per als tres models de conjugació regular.

	1a conjugació		2a conjugació			3a conjugació			
	cantar		perdre	témer		sentir		servir	
Present	-e cant -es -a	-em -eu -en		-Ø -s -Ø	-em -eu -en	-Ø -s -Ø	-im -iu -en	-isc -eixes/ixes -eix/ix	-im -iu -eixen/ixen
Perfetet			he has ha		hem heu han	cant-at, perd-ut, tem-ut, sent-it, serv-it			
Imperfet	-ava cant -aves -ava	-àvem -àveu -aven	perd, tem, sent, serv					-ia -ies -a	-íem -íeu -ien
Plusquamp.	havia havies havia		haviem haviu havian			cant-at, perd-ut, tem-ut, sent-it, serv-it			
Passat simple	-í cant -ares -à	-àrem -àreu -aren		-í -eres -é	-érem -éreu -eren	sent, serv	-í -ires -í	-írem -íreu -iren	
Passat anterior			haguí hagueres hagué		haguérem haguéreu hagueren	cant-at, perd-ut, tem-ut, sent-it, serv-it			
Passat perifràstic		vaig vas va	vam vau van			cant-ar, perd-re, tém-er, sent-ir, serv-ir			
Passat anterior perifràstic		vaig vas va	vam vau van		haver	cant-at, perd-ut, tem-ut, sent-it, serv-it			
Futur		cantar, perdr, temer, sentir, servir						-é -às -à	-em -eu -an
Futur perfet		hauré hauràs haurà	haurem haureu hauran			cant-at, perd-ut, tem-ut, sent-it, serv-it			
Condicional		cantar, perdr, temer, sentir, servir						-ia -ies -ia	-íem -íeu -ien
Condicional perfet		hauria hauries hauria	hauríem hauríeu haurien			cant-at, perd-ut, tem-ut, sent-it, serv-it			
Present de subjuntiu	-e cant -es -e	-em -eu -en		-a -es -a	-em -eu -en	-a sent -es -a	-im -iu -en	-isca serv -isques -isca	-im -iu -isquen
Perfet de subjuntiu		haja hages haja		hàgem hàgeu hagen		cant-at, perd-ut, tem-ut, sent-it, serv-it			
Imperfet de subjuntiu	-ara cant -ares -ara	-àrem -àreu -aren	perd, tem	-era -eres -era	-érem -éreu -eren	sent, serv	-ira -ires -ira	-írem -íreu -iren	
Plusquamp. de subjuntiu	haguera hagueres haguera		haguérem haguéreu hagueren			cant-at, perd-ut, tem-ut, sent-it, serv-it			
Imperatiu	- cant -a -e	-em -eu -en	perd, tem	- -Ø -a	-em -eu -en	- sent -Ø -a	-im -iu -en	-Ø serv -eix/ix -isca	-im -iu -isquen